

יידישע

פעסטער צייטונג

(דאָנערסטאג-אויסגאבע)

דער ערשטער טאג פון דער וואך... דער ערשטער טאג פון דער וואך...

דער ערשטער טאג פון דער וואך... דער ערשטער טאג פון דער וואך...

דער ערשטער טאג פון דער וואך...

דער ערשטער טאג פון דער וואך...

Pest, den 15. April 1875.

פאליטישעס.

אויס דעם אונגארישען רויכטאגע.

אלס נאך דיא זינדע פאר איינען מאנאטען דען דאלמאציען פאנאנע-מינסטער גי צו שטרענג וואללטע אויב זאמטע ניג צו טראם : וואס ווילל דינע פארטייא פאן מיר ? נעכט איר איר נובט אלעס נאך ? האבע איר מיר נובט פאן מינען אויסנאכט נאך מערערע טיילאגען שטייבונען לאסטען ? דא-רויפ ערווערדטע אבער הערר טראם : "עבען ווע-נען דינער נאכגעבונקייט וואללטע וויר דיר שטי-ען ? אין מינסטער מיט שטרענגע פארנעמען אונד דארף נובט נאכגעבען : ווען ער איינמאל א-אונד זא פיעלע טיילאגען אלס נאסווענדיג בע-צייכענט, דא דארף ער זיך מינען קרוינער מער שטייבונען לאסטען דען דא צייט ער דאנעלעכט דאס ער זיך פארנער רעפערענצע - ווא-שע, ווען איר איינמאל מינסטער ווערדע, דא ווערדע איר דיר ציינען, וויא איר מינסטער מיט זיך נובט שפיערען לאסטען דארף ?

הערר טראם האט איר זא-רע געהאלטען מיט איינענער הארד פירט ער דיא שטרענג רעגירונג אונד אלעס זיך פאן זיינע ווענע נובט אבערענען מיט זינער גראטארטען רעפערענצע-האטע דאננערט ער אלעס נעדרע, וואס זיך אירס אין דען ווען שפיערעט אונד צייט, דאס איר מינסטער קיין שפיעל-צייט אונד.

אין איינער דער דייטש-אונגארישען וועגנען דעם אונגארישען רויכטאגע, האט דער מערבישע דעפוטירטע פאליטיס איינע רעדע געגען דיא אונגאריש געהאלטען ער זאמטע, דאס דיא מער-הייט דער איינזאנער אין אונגארן נובט אירס אי-נאך, ווארדען אויס סלאווען, מערבען, דיישישע אונד ווארדען בעשטערעט, וועסאלאב וויר קיינען שטאטט דער אונגארישען נאציאן, ווארדען א-זע-נען שטאטט פאן פערשידענען נאציאנען האבען.

מערר פעהלעט העררן פאליטיס נובט אלס איינע זאלטע בערופטונג געגען אונגארן לאזע-לאסטען וויא איר לאזע, אירס פאן זיינע ווענע ווענענעמען ווילל שפראנג מינסטער טראם איר אונד זאמטע מיט שטרענגעס מאנע : אין דייטש-לאנד עקסטרעטען איר פארען אונד סלאווען אונד נאך מערערע שפראכען, איינערעטען דייטש דער שטאטט דייטשעס רויך, אונד עבענא האבען וויר פראשען דער נובט-אונגארישען איינזאנער ניר א-זע-נען אונגארישען איינע זאלטע שפראכע אין אונגארן צו פארנען, וויא זי דינער הערר פאליטיס הייט, אירס שפיענען פערבאטען דינער שטיצע איר ניר נאך דיא רעדע-פירייהייט דעם רויכטאגע, וואס ער אבער דאס איר רויכטען אונטער דעם פאלקע, דאן ווערדע איר אירס ציי-נען, דאס דיא אונגארישע רעגירונג נאך געגט קראפט בעזונטע אויב זיינע שפיענען צו ערמאלטען, אונד וועהן דעם, דער איר אונגארן פערבאטען דיא נובט-אונגארישען געגען דיא אונגארן צו העכענען ?

ווען שטרענגע איינזאנערען דעם מינסטערס ווירד איר-נען דען אפגעשטען פערדערענען.

דיא קאיווער-ריווע.

אבער דיא צוויי-קאנע-צוואמטעקונסט אין ווענעדיג ווירד נאך נאכערנעליך פאלגענעס נעמעלעכט : ביא דער אונטער דעם קאיווערס פראנץ זאנע אין ווענעדיג, זאמטע דיעזער צו קאנע וויקטאר עמאנעל : דער האבע אביובטליך דיא טראט ווענעדיג אלס זיך איר דער צוואמטע-קונסט געוועהלט, ווייל עס דיא לעצטע שטאטט אונד וועלכע איר פערלארען האבען זענען וויל איר זא דער נאנען וועלט ציינען וואללטע, דאס עס-טעררען נעמט מערר איינע אנשפיר איר א-פארען מאכען ווילל.

אם 10. אפריל נאך אונטער דעם קאנעס אין זא-רע דאלמאציען וואר איינע גראטארטע בעלישטיג אירע אם 11. אפריל ווארדע אין געלענענעם פאלקס-קענס פערמאנעטאלטע, צו וועלכעס אירע לאנד-דייטש אירס דען איינזענע-דען ארמטשאפטען געראדען ווארדען. איר איינע גראטען ווענע ווארדען פאכער מיט וויין אונד זע-בראטענען אכטען אונד שאפען פאן דענען רעדער נאך בעלישטען סרנינען אונד עכטען קאנטע-נע-גען 13000 בעיערן אונד פריינענען האפטען אן זיי-זע פלעטע סרנינענאמענען, גענען 1 אונד נאכ-מיטטאג ערשינען דער קאנע ביא דיעזעס פלעטע ווי אירס איר סעראן איינפושטעלעט וואר, ער פערשייטעט אבער זיך איינע קורצע צייט איר דיי-זע סעראן, דא ער זיך ווארן וועלכט אונטער דאס פאלק שטימע אונד זיך מיט פיעלען אין איר געשפערד איינער האפטען האפטען עס ווארדע זא-דאן אין בערע-טאנען פערמאנעטאלטע וועלכעס דער קאנע מיט פריינענען צענזורען האפטען אם שאפטען וואר דיא אונגעוואוננענדיג אונד אי-שענערשאפט, מיט וועלכען זיך מערערע בעיערן מיט דעם קאנע אין איר געשפערד איינעלאסטען האבען. דיא ארמטען לייטע ווייטען פאר פריידע דאס וואר וועלכעס האבען אירען קאנע פאן אי-געזיכט צו אונגעזיכט, ווענען פיעלע ווארדען איר דע אבער ווערשטען שטימען זיך רעדע אונד מאנעטען איר דענוועלבען אונטער דעם דייע : עס זעכט אונטער נעמט קאיווער ?

אם 12. אפריל ליעס דער קאנע דיא דאזיגען סאלדאטען עכטענענענען אונד בעזונטע העררען איר דיא דאזיגען שולען, ווא ער ווערסט אן דיא שילדע איינע פראנען רויכטען, דאן בעזונטע ער דיא דאזיגען בערענעטע דאזיא-פאלק. איינע דעפעטע פאם 13. אפריל מערדעס אירס זא-רע פארלינענעם : אין דער נאכט, שפעט נאך דעם נאכטמאלע בעזונטע דער קאנע דאס שטאט-בעלישטיג אונד האפטען זאראן דיא שיפ בעשטיגענען, מיט וועלכעס ער איינע קליינע שפאציר-פארטיי אירע דעם מערערע מאכטע, פאן דען אבער-טאנע אונד איר מינע-מאנע שפיעלעט פארטייערענען צווייא מילדען האנג אם אפער דעם מערערעס ווארען פארבייטע לאפטען איינענענעם - אונד איר אלע מערערע שפיעט ווארען אין אירען מאליכען פארבייטען בעזונטע דער קאנע בעאבא-טעטע דאס ווארדענע בארע גראטארטע שפיעלע איינער וועלכעס זיך אין קראדער פרייהלונג-נאכט-דייטשע וואללטע, עס וואר אין אונטער-געסליך שאנעס בילד אונד דער קאנע וואר טיעף ערדרישען פאן דיעזער גראטארטען בערענען.

וויא עס גון ניערדינגס הייסט, ווירד נובט גאנץ דאלמאציען פאן דער לאנדווערר בעפרייט ווערדען. בלאס זי-דאלמאציען, וועלכעס אם מערערע ליענט ווירד ניר שיפעס-סאלדאטען אונד קיינע לאנדווערר צו ליעפערן ברודען : אבער דיא זונגען לייטע פאן נאד-דאלמאציען זינד ציך פער-ווענדונג פיר דיא קריגע-שיפעט נובט טיילער-וועסאלאב מאן זא פיר דער לאנדווערר פערווענ-דען ווירד

אם 13. אפריל מאכטע דער קאנע איינע קליי-נען אויספלוג פאן צארא נאך דער דאלמאציען איינעל אר ב. ע. דיעזע אונד זענער פריובטאר אונד אייז קום 14. מוארדאט-מיליען גראס, דער קאנע בעזונטע דיא דאזיגע קורבע וויא איר דיא שולען, אין דיעזער קורבע בעשפערט זיך נאך איר קאסטען, וועלכען איינע דיא אונגארישע קא-ניען געוואכעט (פאר 600 יארדען) דיעזער קורבע שפיעטע פאן דער איינער אירע בענאט זיך דער קאנע נאך דער איינעל פאן א. ווא ער אם דאר-טיען האפען מיט גראטער פארדע עספאנאנען ווארדען, איר האפען פאן פאנא ווארדע דער קאנע פאם נעבערער (גראפען סאפאר) אונד פאן דען אונגארישען נע-בעראדען בערענעס, ווייל דאס דאזיגע מערר שאן צו אונגארן געהאט - גראס סאפאר היילט אן אונזערן קאנע פארנענע איר-נאזיגע אנשפראכע : אן דער שפיטע דער אי-נאזיגע ווענע-בעראדע וויא עס מיר ערלויבט איינערע מאנעטעס א דער אונגארישען קאסטע צו בערענען אונד אונזער אללער-ערנעבענסען הוי-דיגענען דא-זענענען ? דער קאנע ערווערדעט העררע בענעפאלאס אין אונגארישער שפראכע : איר נעמטע אירע הילדענען אין נאדען ענטע-נען, מינע אונגארישע רעגירונג אונד דיא בעהא-דען קאמטען מינען אביובטען נאך, איינע זיא דיא אנטערנעסענדע אונדעלע-שיפע פארדען ? - אונד דער קאנע וועט דעם דאזיגע סאפאר דיא אונד איר ליעס זיך ווירד ווענעלבען אללע בעאפטע דער ווענע-בעראדע פארשטעלען נאכטמאנעס היינע דער קאנע צינען נאך צארא איר דיעזע היקרויע קענטשאנע אין פריובטליכער שפויס איר דעם מערער, אונד אבער דעם שיפעט נע-שארעט צו האבען

אויסווערטיגע פאליטיק.

ווערערדע אונזער קאנע איינע פרייענע-ריווע נאך דעם ווילבען איראפא מאכטע, איר זיינען איינענעם פירדע, קאנע וויקטאר עמאנעל, דיא ברודער-האנד צו רויבען אונד איינען עוונגען פיע-דען צו בענענענען : ווערערדע דיעזער צייט אייז בילד אין פרייטש-בעלישטע קריגע איינענענען אונד ווען איר דיעזער פארלייטע אויפגעשאבען ווארדען, שפיעלען עס זענען ווערער דיא בערלינער צייטונגען פאן איינעם גייען דייטש-פראנצאזישען קריגע -

וויא מאן אלוא זעהט, ווערדען דיא פריינ-ליכען צוואמטעקונסטע דער מאנארבען נובט א-זע-בעראל איר איינען אונגעטריבענע פרייענע נע-דייטעט, אן פראנקרייך האט מאן זאנאן דיעזע צווייא-קאנע-צוואמטעקונסטע דארויט געדייטעט דאס זיך עסטערייך מיט איטאליען גענען דייטש-לאנד פערבינדען וואללע, ווייל אירנען דייטשלאנד

נערסע סעלאוואקישע און ווי ען 72-73-74. 3.20 גולדער נאָרד עסטערייכישע מעטען.

לאָטסע - ציערונג פֿאַן 10 אפריל 1875.
אָפֿען 77 82 88 78 45

פֿעראַנטוואַרטליכער רעדאַקטער: מאַר בר' רייז.

אָנצײַגונגן

קאַנקוררע

אין דער היינטיגער איראנעלישער אַרמאָ-
דאָסען געמיינדע אום דאָ שטעללע איינעס נע-
פֿירטען לעהרערס מיט דעם יאהרעסגעהאַלטע פֿאַן
500 גולדען נעכסט פֿרייער וואָרונג און 1-טען מאָ-
דענעם יאהרעס צו בעזעצען. בעוועבדער אום
דעזען פֿאַסטען אַרבעטלייך איהרע נעזכע אום און-
נאָרטיש אַנד דרייטש וועלכט אַפֿאַסטען, אַנד נעכסט
זענען מיטען זעלבע אַנד נאָרטיינע קאַנגען, דאָס
זאָ און אַנזענליכען געמיינדען פֿאַנדרט האַבען. -
היינטיקע אַרבעטלייך נעזכע דעם אַקעפֿטירטען פֿע-
רענטע.

פֿעריער אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
שטעללע איינעס געמיינדען פֿאַרבעטערט שׁוֹם וואָר
און אַנזענליכען געמיינדען צו בעזעצען מיט דעם
יאהרעסגעהאַלטע פֿאַן 500 גולדען נעכסט אַפֿאַסטען מיט
שחיטה-ערשטיינעס נעכט פֿרייער וואָרונג. דאָ
היינטיקע רעפֿערטירטען, וועלכט מיט ציינטיקע
מאָנאָ זמנע פֿערווערען זינען, מיטען פֿערוואַלדן
צו איינעס פֿאַרבעטערטען היינטיקע אַרבעטלייך
דעם אַרבעטלייך ווערדען דאָ היינטיקע פֿע-
רענטע.

(פֿעריער קאַס) Nagy-Jóka
דער פֿאַרשטאַנד דער אַרמאָ געמיינדע.

הגרות

אללער נאָטונגען אין גראַסער אַיטוואַהל אַנד
צו דען בעלעבנען פֿרייען צו האַבען אין דער
פֿעריאַנס-בוךהאַנדלונג פֿאַן

מ.ע. לאָוויס וואָר אין פֿעסט
קאַנגעסאַנס 2

נאָטונגען אַפֿאַסטען ווער אַיטפֿעריקאַט אַיט
דאָ גראַסע קוואַרט-האַנדע מיט דען פֿרייען אַיט
אַרבעטלייך אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
פֿאַן פֿעריען אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
1 גולדען 20 קר.

פֿער 82 פֿער. - ליינאָמען 11,50 גולד. פֿער 150 פֿער.
האַפֿטאָמען 2.80-3.10 גולדען פֿער 60 וועינער פֿפֿער.
פֿער 6 פֿער: אַפֿאַסטע 1.90-2 גולדען פֿער וועי-
נער צפֿער. -
שפֿיריטוס נייע מעהאַדע 43 קר. - פֿערע-
העפֿע וואַרע 44 קר.
אַנזשליטס (האַל) 27-26 גול.
צוועטשקען. באַנטישע 15%, סערישע 14 גול.
צוועטשקען (לעקוואַ) 16-16 1/2 גולד.
ריבאַל ראָהעס 16, דאַפֿעס-ראַפֿאַנידס 19-
19 1/2, ניאָטיקאָ, 18%, העס-אַל 17 גולדען,
וואַנס, דאַנעווער 89 גולד. בייטעיער 95 -
102 גולדען. -
קאַפֿפֿער: אַנזשליטש פֿעריע 24 1/2
גולדען פֿער קובעל.
קלעזאַמען: אַנזשליטש פֿעריע 26 - 27 גול.
פֿאַרזאַפֿען 42-43, ראַהקלע 32-32 1/2 גול.
ווייניש 33-34 גולד.
פֿאַפֿריקאַ: אַנזשליטש פֿעריע 25-60
שאַפֿטען 50 גולדען. -
וויקען פֿעריע 4.75-6 גולדען פֿער מעטען.
פֿאַהאַר 4% גולדען פֿער מעטען.

פֿעריער פֿאַרזאַפֿען אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
אַ-טען ד.מ. הייער אַנזשליטשען וואָנען-פֿאַרזאַפֿען וואַר-
דען פֿעריקאַט 601 אַפֿסטע דאָס אַפֿאַ פֿאַן 165 ביז 275 גולד
248 קובע דאָס אַפֿאַ פֿאַן 140-225 גולדען, 142 סעל-קובע
דאָס אַפֿאַ פֿאַן 80-100 גולד. - שפֿיק שאַפֿע פֿער צפֿער
50 גולד. - רינדפֿאַל פֿעריע 23 גולד.
- קר. 26 גולד. 50 קר.
לעזער פֿעריע 40-102 פֿער. 103-110
אַינמאַל פֿעריע 18-22 פֿער. 105
106-גולד, צוויימאַל פֿעריע 25
30-פֿער. 100-103 גול. היימאַל פֿעריע 25-
צפֿען פֿאַן 45-106 פֿער. 108-106 גול.
קאַלבלער פֿעריע 25-285 גול.
נאַני פֿעריע 285-295 גול. ביינעס קאַלבלער
250-260 גולד.

וועינער פֿעריע.
ריבאַל 18%, 18 1/2 גולד. ליינאַל 20% גולד.
פֿעריע אַפֿאַסטע 11 1/2-11 גולד.
שפֿיריטוס: פֿעריע-שפֿיריטוס 42% פֿער.
ווייניש 30000 פֿעריקאַט צפֿער. פֿרייען געאַלען,
אַנזשליטש 86-87 פֿער. 5 גולד אַב וועינער פֿער צפֿעל
ציענער.
קאַרן עסטערייכישע 79-80 פֿעריע אַב פֿאַרזאַפֿען.
דאַפֿע 4 גולדען פֿער מעטען.
האַפֿטע אַנזשליטש אַב וועינער פֿער 60-65 פֿער.
5.25 גולדען פֿער וועינער צפֿער.
קאַרן סעלאוואַקישע אַב פֿאַרזאַפֿען פֿער מעטען
3.06-3.10 גולד.

וועינער פֿעריע.
ריבאַל 18%, 18 1/2 גולד. ליינאַל 20% גולד.
פֿעריע אַפֿאַסטע 11 1/2-11 גולד.
שפֿיריטוס: פֿעריע-שפֿיריטוס 42% פֿער.
ווייניש 30000 פֿעריקאַט צפֿער. פֿרייען געאַלען,
אַנזשליטש 86-87 פֿער. 5 גולד אַב וועינער פֿער צפֿעל
ציענער.
קאַרן עסטערייכישע 79-80 פֿעריע אַב פֿאַרזאַפֿען.
דאַפֿע 4 גולדען פֿער מעטען.
האַפֿטע אַנזשליטש אַב וועינער פֿער 60-65 פֿער.
5.25 גולדען פֿער וועינער צפֿער.
קאַרן סעלאוואַקישע אַב פֿאַרזאַפֿען פֿער מעטען
3.06-3.10 גולד.

אונד דאָ אַלע אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
ענדלעך דען פֿרייען דער אַלע אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
אויף דאָ אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
אין דעזען אַלען בערעכענען ניכט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
דער בעיטישע בלאָס דאָס אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
שאַן אַלעס אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
ווער אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
נען אין דען אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
קליינע קויפֿט מעהר אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
זיאַ נאָך דען רייכטיגען אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
צומאַל-רייכען זינען.

פֿעריע אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
ווער ענדלעך אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
נייע אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
רייכען אויף אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
אויטע פֿעריע אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
צו ענדלעך, דאָס זיאַ אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט אַיט
אונטערייכען בעקאַסטען קאַנגען.

נעשעפֿטס בעריכט
פֿעריע פֿרייען.
קוואַרטל 2.95-3 גולד פֿער צפֿעל-ציענער
אונד פֿער קאַסאַ.
אַפֿע 2.10-2.12 1/2 גולדען פֿער 60 פֿער.
קאַרן 79-80 פֿער. 3.45-3.60 גול.
נעריסע פֿעריע 2.50-2.65 גולדען פֿער
72 פֿער.

ווייניש פֿעריע דאָ פֿאַרע פֿעריע-פֿעריע ווער דאָ
היינטיקע פֿרייען אום ניכטען געשטייען. - פֿער פֿעריע-אויט
4.68 - 4.65 גול. פֿער סעפֿטעבען - קאַפֿע 4.47 -
4.49 גול.
האַפֿטע פֿער פֿעריע-אויט 2.09-2.10 גול.
קוואַרטל פֿער פֿעריע-אויט 3.20-3.22 גולד.
רעסע פֿער 150 פֿעריע קאַפֿע-רעסע פֿער אַיט-אויט-
סעפֿטעבען 10%, 10 1/2% גולד, באַנאַטע פֿער וועי-אויט-
10-9% גולד.

מעהל-פֿעריע (פֿער וועינער ציענער זאַסטע
זאַק. פֿעריע אַב פֿעסט): נומער 0: 12 גולד. 60 קר. נומער 1
12 גולד. 10 קר. נומער 2: 11 גולד. 60 קר. נומער 3: 11 גולד. - קר.
נומער 4: 10 גולד. 20 קר. נומער 5: 8 גולד. 80 קר. נומער 6: 7 גולד. 80 קר.
נומער 7: 7 גולד. 40 קר. נומער 8: 5 גולד. 50 קר. נומער 9: 5 גולד. 80 קר.
נומער 10: 5 גולד. - קר. פֿעריע קלייע 2 גולד. 60 קר. נומער קלייע
2 גולד. 40 קר.
האַפֿטע פֿעריע: נראַסע וויינע באַהנען 5%-5 1/2%.
צוועינעל 6%, ליינען 6-8, עכטען 5 - 6 1/2 גולד פֿער צפֿער.
גרויע מאַרן 11, בלויער 14 1/2, פֿער מעטען. הייער-בויך 5.60
- 5.70 פֿער צפֿעל-ציענער. הייער (קאַפֿע) 3-3 1/2 גולד.

פֿעריע		פֿעריע		פֿעריע		פֿעריע		פֿעריע		פֿעריע		פֿעריע		פֿעריע		פֿעריע		פֿעריע		פֿעריע																							
קר	קר	קר	קר	קר	קר	קר	קר	קר	קר	קר	קר	קר	קר	קר	קר	קר	קר	קר	קר	קר	קר																						
777	27.75	825	27.50	86	27.50	92	27.75	98	27.75	104	27.75	110	27.75	116	27.75	122	27.75	128	27.75	134	27.75	140	27.75	146	27.75	152	27.75	158	27.75	164	27.75	170	27.75	176	27.75	182	27.75	188	27.75	194	27.75	200	27.75
777	27.75	825	27.50	86	27.50	92	27.75	98	27.75	104	27.75	110	27.75	116	27.75	122	27.75	128	27.75	134	27.75	140	27.75	146	27.75	152	27.75	158	27.75	164	27.75	170	27.75	176	27.75	182	27.75	188	27.75	194	27.75	200	27.75

